

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2019, 3(3): 725-744.

DOI: 10.26677/TR1010.2019.188

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Türkiye’de Rekreasyon Yönetimi Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Kariyer Beklentilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma

Dr. Seda ÖZDEMİR AKGÜL, Selçuk Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Konya, e-posta: sedaozdemir8@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4482-4119>

Doç. Dr. S. Gül GÜNEŞ, Selçuk Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Konya, e-posta: gulgunes@selcuk.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5004-6504>

Öz

Bu çalışmada, Türkiye’de Turizm Fakülteleri bünyesinde yer alan rekreasyon yönetimi bölümlerinde okuyan lisans öğrencilerinin kariyer seçiminde önemli olduklarını düşündükleri faktörlerle, mezun olduklarında kariyer beklentilerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırmanın diğer amacı, bu bölümlerde görev yapan akademisyenlerin bakış açısını tespit etmektir. Çalışma kapsamında, Türkiye’de bulunan 4 üniversitenin rekreasyon yönetimi bölümünde okuyan 344 katılımcıya veri toplama aracı olan anket aracılığıyla ulaşılmış olup bunların 41 tanesi analiz dışı bırakılmış ve 303 tanesi analize uygun bulunmuştur. Verilerin analizinde korelasyon, bağımsız örneklem t test ve Anova testlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin bölümü tercih ederken önem verdiği faktörlerle, mezun olduktan sonra kariyer beklentileri arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Rekreasyon Yönetimi, Eğitim, Turizm Fakültesi, Kariyer Beklentisi

Makale Gönderme Tarihi: 05.03.2019

Makale Kabul Tarihi: 06.07.2019

Önerilen Atıf:

Özdemir Akgül, S. ve Güneş, S. G. (2019). Türkiye’de Rekreasyon Yönetimi Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Kariyer Beklentilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3): 725-744.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2019, 3(3): 725-744.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.188](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.188)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

A Research for Determination of Career Expectations of Undergraduate Students in the Recreation Management Department in Turkey

Dr. Seda ÖZDEMİR AKGÜL, Selçuk University, Faculty of Tourism, Konya, e-mail: sedaozdemir8@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4482-4119>

Associate Prof. Dr. S. Gül GÜNEŞ, Selçuk University, Faculty of Tourism, Konya, e-mail: gulgunes@selcuk.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5004-6504>

Abstract

In this study, it is aimed to determine the factors that the undergraduate students in recreation management departments consider crucial in career choice and to determine the factors that affect career expectations when they graduate. The other aim of the study is to determine the perspective of academicians working in these departments. Within the scope of the study, 344 participants from the recreation management department of four universities are reached through a questionnaire. Of the 344 questionnaires, 41 are excluded from the analysis and 303 are found to be appropriate for the analysis. Correlation, independent samples t test and Anova tests are used in the analysis of the data. According to the results, a significant relationship is found between the factors that students consider when choosing department and their career expectations.

Keywords: Recreation, Recreation Management, Education, Faculty of Tourism, Career Expectation.

Received: 05.03.2019

Accepted: 06.07.2019

Suggested Citation:

Özdemir Akgül, S. and Güneş, S. G. (2019). A Research for Determination of Career Expectations of Undergraduate Students in the Recreation Management Department in Turkey, *Journal of Turkish Tourism Research*, 3(3): 725-744.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Günümüz koşullarında yaşanan teknolojik gelişmeler ve çalışma koşullarındaki hızlı gelişmeler sonucunda yaşam boyu eğitim önem kazanmaktadır. Rekreasyon alanında istihdam konusunun iyi analiz edilebilmesi için mevcut durumun gözden geçirilmesi gerekir. Rekreasyon bölümlerine öğrenci seçimi, programa yerleşen öğrenci profili, verilen eğitimin standartları, üniversitenin ve bölümün sunduğu imkânlar çerçevesinde mezunların sektöre nasıl ve hangi koşullar altında yönlendirildiği gibi konuların aydınlatılması önemlidir. İstihdam edilebilirlik öğelerinin bir kısmı bireyin kendi sahip olduğu özelliklerle bir kısmı da üniversite de aldığı eğitim, donanım ve görgü ile geliştirilebilecek niteliklerdir. Bunların yanı sıra öğrencilerin bir bölümü ne için tercih ettikleri ve bölüm ile ilgili beklentilerinin neler olduğunun da bilinmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda; Rekreasyon bölümünün sektör ihtiyacı ve istihdam koşullarını dikkate alarak öğrenci seçimi yapıp yapmadıkları, kişinin kariyer planları açısından Rekreasyon bölümlerinin gereken akademik, sosyal ve psikolojik donanımları sağlayıp sağlamadıkları ve öğrencilerin sektörü ve iş fırsatlarını ne kadar bildiği ile ilgili konulara bu araştırmada yer verilmiştir. Bu bölümü seçerken, öğrenciler için bölümün ne olduğunu bilmek ve ne tür kariyer beklentilerinin olduğu önemlidir. Öğrenciler kariyer bilgilerini kendi görüşleri ile ilgili oluşturabilir (Lent vd., 2015). Öğrencilerin kariyer algılarını anlamak, akademisyenlerin öğrencilere kariyerleri hakkında doğru bilgi aktarmalarına yardımcı olabilir (Hurst ve Good, 2009) ve ayrıca sektör üzerinde de olumlu bir etkisi olabilir.

Holland'ın (1985) Sosyal Bilişsel Kariyer Teorisi insanlar birincil kariyerleriyle eşleşen kariyer seçeneklerini seçme eğilimindedir. Bu teoriye göre kişisel özellikler, bağlamsal faktörler ve öğrenme deneyimleri kişinin kariyer keşif ve kariyer gelişim sürecini etkileyen faktörlerdir (Lent ve Hackett, 1994; Lent vd., 1994). Bu araştırmada rekreasyon kavramı ve özellikleri, Türkiye'de rekreasyon eğitiminin gelişimi, bölümün kuruluş amacı ve istihdam alanlarından kısaca bahsedilecektir.

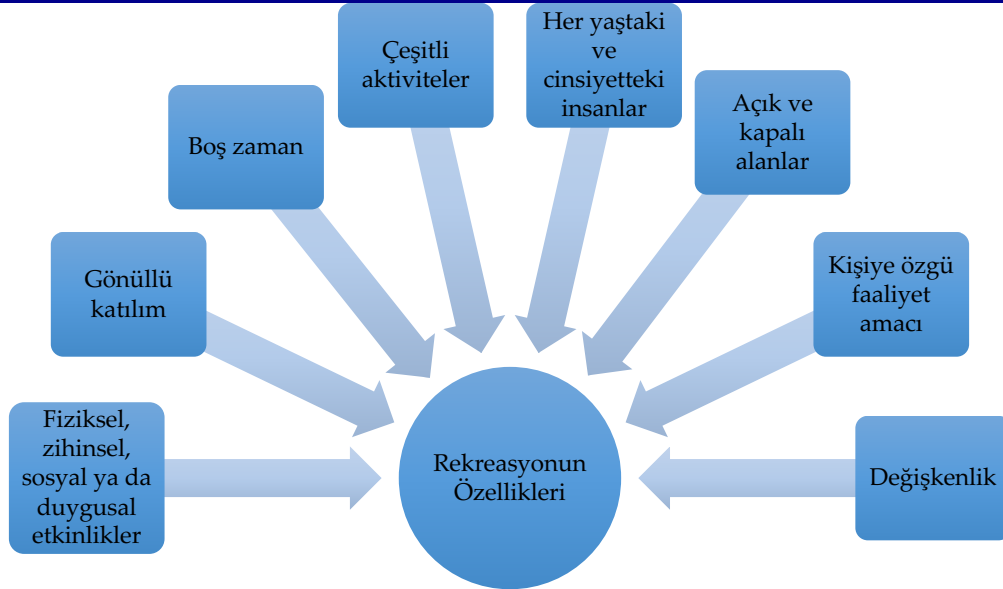
REKREASYON KAVRAMI

Rekreasyon bireylerin boş zamanlarında yaptıkları faaliyetlerdir (Güneş, 2012: 164). Rekreasyon kavramı; yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma, canlandırma, güçlendirme anlamına gelen "recreatio" kelimesinden oluşmuştur (Ozankaya, 1980; Youell, 1995: 4; Jensen ve Naylor, 2000: 2; Hacıoğlu vd., 2003: 29; Kılbaş, 2010; Girti Gültekin vd., 2013: 475; Metin vd., 2013: 5025; Grzywacz ve Zeglen, 2014: 24; Karaküçük ve Akgül, 2016: 44). Diğer bir tanıma göre rekreasyon, çalışılmak zorunda olunan zamandan sonra gerçekleştirilen yenileyici ve canlandırıcı faaliyetler ve bireylerin gönüllü olarak katıldıkları faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Belli ve Gürbüz, 2012: 170; Sonnenberg ve Barnard, 2015). Bireyler bu etkinlikleri kendilerini gerçekleştirme, rahatlama ve zevk alma gibi şahsi ihtiyaçlarını karşılamak için kullanmaktadır (Torkildsen, 2005). En kapsamlı olanı, rekreasyonun dinlenmek için kendi istek, eğlence, kendi bilgisinin geliştirilmesi ve sosyal hayata gönüllü katılım için eğitim ve kendi yaratıcılığın özgürce geliştirilmesini içeren bir faaliyet biçimi olduğunu belirten Dumazedier tanımıdır (Dumazedier, 1962: 11).

Literatür yapılan diğer tanımlara göre temel olarak gönüllülük esasına dayanan rekreasyon, kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerinden sonra yenileyen, hayata bağlayan, dinlendiren, eğlendiren ve zevk verici eylemlere katılımla zihnen ve bedenen yenilenme olarak tanımlanmaktadır (Bayer, 1974: 49; Bucher ve Bucher, 1974; Edginton ve Ford, 1985; Kraus, 1985; Sağcan, 1986; Bayer, 1992; Hacıoğlu vd., 2003: 30; Leither ve Leither, 2004; Mull vd., 2005: 4; Karaküçük, 2008; Eren, 2009: 19; Stevens vd., 2010).

Rekreasyon kavramı televizyon izleme, kitap okuma, müzik dinleme gibi ev tabanlı aktiviteleri, çimler üzerinde gezinme, spor, tiyatro, opera, sinema ve turizmi içeren ev dışı faaliyetleri içermektedir (Tribe, 2011; McLean ve Hurd, 2012: 2).

Bucher (1975)'e göre rekreasyon ile ilgili kullanılması gereken tanımlayıcı temel ifadeler; boş zamanlarda gerçekleştirilen, para kazanma ve kar elde etme amacı olmayan, kişilerin kendi istekleri doğrultusunda gerçekleştirdikleri, katılımcılara zevk veren, kişisel ve toplumsal açıdan fayda sağlayan, gönüllülük esaslı faaliyetler bütünü şeklindedir.

Şekil 1. Rekreasyonun Özellikleri

Kaynak: Araştırmacılar tarafından derlenerek oluşturulmuştur.

Şekil 1'de görüldüğü üzere rekreasyonun özellikleri şunlardır; fiziksel, zihinsel, sosyal ya da duygusal etkinlikler olarak kabul edilir, aktivitelere katılım zorunlu değil gönüllüdür, her yaşta ve cinsiyetteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkan verir, rekreasyon; spor, oyunlar, el sanatları, sahne sanatları, güzel sanatlar, müzik, tiyatro, seyahat, hobiler ve sosyal aktiviteler gibi çok çeşitli aktiviteler içerebilir, rekreatif faaliyetler açık ve kapalı alanlarda gerçekleştirilebilir, rekreasyonun her kişiye göre bir amacı vardır, rekreasyon, kişiden kişiye, toplumdan topluma ve kültürden kültüre değişiklik gösterir (Leither ve Leither, 2004; McLean vd., 2005: 39; Karaküçük ve Akgül, 2016).

Haywood vd., 1989 rekreasyonun kullanım alanlarını boş zaman, aktivite, fonksiyon, özgürlük olmak üzere 4 ayrı şekilde sınıflandırmıştır. Boş zaman olarak kullanım alanları; rekreasyon tesis yöneticileri (tiyatro, müze vb.), seyahat acentaları, belediyeler ve grupları etkinlik turizmine yönlendirebilecek turizm yöneticilerinden oluşmaktadır. Aktivite olarak rekreasyonda planlayan kişiler katılım sağlayacak grubun sosyo-demografik özelliklerini ve eğlence trendlerini analiz etmektedir. Fonksiyon olarak rekreasyonda politikacı ve yöneticiler tarafından katılımcılar için neyin iyi olduğuna karar verirken, yapılan aktivitelerin tanıtılması ve sunulması aşamasında kullanılır. Özgürlük olarak rekreasyonda ise tiyatro, bale gibi kültürel etkinliklerin geliştirilmesi ve sürdürülmesi açısından önemini vurgulamaktadır.

Rekreasyonun yenilenme anlamı; bireylerin yaşadıkları zorlukların bir sonucu olan yıpranmış ruh hallerini iyileştiren, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetlerdir (Kraus, 1985; Sonnentag ve Fritz, 2007). Çalışma ve diğer etmenler tarafından yıpranan bireylerin yıllık izinlerini kullanarak tatile gidip boş zamanlarını değerlendirmesi örnek verilebilir (Axelsen,

2009). Rekreatif etkinlikler, bireyin yaşamındaki birçok sıkıntıdan kurtulmasını ve bireyin kendisini geliştirmesini sağlayarak, insanların serbest zamanlarında, eğlence ve tatmin dürtüleri ile, gönüllü olarak katıldıkları faaliyetlerdir.

Şekil 2. Rekreasyonun Kullanım Alanları

Kaynak: Haywood vd., 1989'dan derlenerek araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.

Godbey rekreatif faaliyetlere etki eden faktörleri yakınlık, güvenlik, destek ve rekreatif faaliyet alanlarının tasarımı olarak sıralamıştır. Bunun yanında rekreatif faaliyetlere katılımı etkileyen diğer faktörlerin de bireyin boş zamanının olması ve toplumun bakış açısı olduğunu ileri sürmektedir (Godbey, 2009). Torkildsen (2005) tarafından yapılan diğer bir çalışmada, bireylerin içinde buldukları koşul ve durum ve bireyin sahip olduğu fırsat faktörleridir.

Günümüzde çalışmak insanlar için bir gereksinimdir ve ihtiyaçların karşılanması için çalışmak zorundadırlar. Ancak bu durum çalışmanın serbest olmadığı ya da insan yaşamını kısıtladığı anlamına gelmemelidir. Özellikle çalışanların boş zamanlarını değerlendirmesi, yeniden enerji kazanması bakımından gereklidir. (Köktaş, 2004). Godbey (2008)'e göre boş zaman artışının nedenleri; teknolojinin ilerlemesiyle ev işlerini kolaylaştırılan aletlerin geliştirilmesi, eğlenceye yönelik tutumların farklılaşması, bireylerin eğitim düzeylerindeki artış, iş yaşamında fiziksel yorgunluğun azalması, zorunlu olmayan gelirden yaşanan artış, iş alanlarının daha insancıl ve kaliteli olması, kadınlara yönelik farklı olanakların sunulması, erken emeklilik ve iş gücüne geç yaşta katılma, evliliklerin daha geç yaşta olması gibi sıralanmaktadır (Karaküçük ve Akgül, 2016: 33-34).

Toplumun etkin, verimli ve mutlu insan yaşamı için boş zamanların nasıl değerlendirilebileceğine ilişkin bilimsel değerlendirmeler ve araştırmalar yapılmıştır. Jackson (1986)'a göre materyalizmin baskın olduğu tüketici toplum modeline karşın kaynakları verimli ve etkin kullanarak, doğal yapıya zarar vermeyen koruyucu toplum değerleri giderek daha fazla kabul görecektir. İnsan eliyle yapılan mekanların ergonomik kullanımını sağlayan kapalı alan rekreasyonu bireye serbest zamanlarını etkili kullanmak, modern toplumda yaşam kalitesini arttırmak adına kapalı alanlar içerisinde insanların yaptığı rekreasyon etkinliklerinin bütünü kapsamaktadır. Açık alan rekreasyonu ise etkinliklerin açık alanda (doğal yaşam, kamp alanları, orman, park, bahçe, spor alanları gibi) gerçekleştirilmesidir (Kılıç ve Şener, 2013).

Tekin vd., (2017)'e göre; rekreasyona katılımın faydaları şu şekilde sıralanmaktadır: *Fiziksel sağlık*, fazla enerjinin yakılması sonucu rahatlama sağlamanın yanı sıra kuvvet, koordinasyon ve beceriler olumlu etkilenir. *Zihinsel ve duygusal sağlık*, sanat, müzik, sosyal etkinlikler, oyunlar, fiziksel egzersizler sayesinde kaygılar giderilebilir. *Bilgi gelişimi*, öğrenme süreci deneme yoluyla

kısa sürede tamamlanır. *Karakter gelişimi*, özsaygı, özgüven, kontrol, azim, cesaret gibi özelliklerin gelişimine katkıda bulunur. *Sosyal uyum*, birey sosyal yapı içerisinde kendi yerinin ne olduğunu belirler. *Estetik ve maneviyat*, birey güzeli, doğruyu, estetik olanı bulmak için arayış içine girer. *Macera*, farklı ve heyecan verenin peşinde olan bireyler arayış içerisinde dirler.

TÜRKİYE'DE REKREASYON EĞİTİMİ GELİŞİMİ

Türkiye'de rekreasyon eğitimi iki farklı yapılanma içinde verilmektedir. Bunlar; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) ve Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulları (SBTYO)'nda bulunan "Rekreasyon" bölümleri ve Turizm Fakültelerinde bulunan "Rekreasyon Yönetimi" bölümleridir (Tütüncü, 2012: 250). Türkiye'de rekreasyon eğitimi ilk olarak Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında (BESYO) verilmeye başlanmıştır. Üniversitelerarası Kurulun 3 Temmuz 1998 tarihinde Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bünyesinde Rekreasyon Bölümü açılmasına yönelik Yüksek Eğitim Kurulu Başkanlığına görüş bildirilmesine karar verilmiştir. Bu çabalar sonucunda Yükseköğretim Kurumunun 12.04.2000 tarihli toplantısında alınan kararla 2547 Sayılı Kanununun 2880 Sayılı kanunla değişik 7/d-2, 7/4 maddeleri uyarınca BESYO' lar bünyesinde Rekreasyon programlarının açılmasına ilişkin karar alınmıştır (Zorba, 2008: 55). 13 Kasım 2009 tarihinde 27405 sayılı Resmi Gazete'de yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı'nın 28 Nisan 2009 tarih ve 25377 sayılı yazısı ile rekreasyon programlarının Turizm Fakülteleri bünyesinde de yürütülmesine başlanmıştır. Bu karar doğrultusunda ilk olarak Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Rekreasyon Yönetimi bölümü 2010 yılında öğrenci almaya başlamıştır.

Tablo 1. Türkiye'deki Üniversitelerde Turizm Fakültesi Bünyesinde Yer Alan Rekreasyon Yönetimi Bölümüne Öğrenci Alan Üniversiteler

Üniversite	Bölüm Kuruluş Yılı	Öğrenci Alım Yılı
Akdeniz Üniversitesi	2013	2016
Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi	2015	2018
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2015	2015
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	2010	2010
Balıkesir Üniversitesi	2013	2018

Kaynak: Araştırmacılar tarafından üniversitelerin web sayfalarından ve 2018 yılı Yüksek Öğretim Kurumu ÖSYM tercih kılavuzundan oluşturulmuştur.

Türkiye'de Turizm Fakültesi bünyesinde yer alan 4 adet üniversite bulunmaktadır (Tablo 1). Rekreasyon Yönetimi Bölümü sırasıyla ilk Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (eski adı Gazi Üniversitesi) 2010 yılında kurulup aynı yıl içerisinde, Akdeniz Üniversitesi'nde 2013 yılında kurulup 2016'da Balıkesir Üniversitesi'nde 2013 yılında kurulup 2018'de, Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde 2015 yılında kurulup aynı yıl içerisinde, Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi'nde ise 2015 yılında kurulup 2018 yılında faaliyete geçtikleri görülmektedir. Ayrıca 2019-2020 eğitim öğretim yılı itibariyle Giresun Üniversitesi ve Kırklareli Üniversitesi Turizm Fakültelerinde Rekreasyon Yönetimi bölümü açılmıştır. Ayrıca Siirt, Van Yüzüncü Yıl ve Sinop Üniversiteleri'nde de Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu bünyesinde Rekreasyon Yönetimi bölümü açılmıştır. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nde ise Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu bünyesinde Rekreasyon Yönetimi bölümü bulunmaktadır.

Türkiye'de lisansüstü düzeyde beş devlet üniversitesinde aktif olarak rekreasyon eğitimi verilmektedir. Bu üniversiteler: Muğla Sıtkı Koçman, Akdeniz, Trakya, Manisa Celal Bayar ve

Ankara Hacı Bayram Veli (eski adı Gazi Üniversitesi) üniversiteleridir. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (eski adı Gazi Üniversitesi) bünyesinde hem yüksek lisans hem de doktora eğitimi verilirken, diğer dört üniversitede sadece yüksek lisans eğitimi verilmektedir.

Tablo 2. Türkiye’deki Üniversitelerde Turizm Fakültesi Bünyesinde Yer Alan Rekreasyon Yönetimi Bölümündeki Öğrenci Sayıları

Üniversite	Öğrenci Sayısı
Akdeniz Üniversitesi	96
Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi	40
Necmettin Erbakan Üniversitesi	313
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (eski adı Gazi Üniversitesi)	331
Balıkesir Üniversitesi	36
TOPLAM	816

Kaynak: Araştırmacılar tarafından üniversitelerin web sayfalarından ve öğrenci işleri birimlerinden derlenerek oluşturulmuştur.

Tablo 2’de Türkiye’de Turizm Fakültesi bünyesinde yer alan Rekreasyon Yönetimi bölümünde eğitim gören öğrenci sayıları yer almaktadır. Tablo 2’ye göre Akdeniz Üniversitesi’nde 96, Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi’nde 40, Necmettin Erbakan Üniversitesi’nde 313, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi’nde (eski adı Gazi Üniversitesi) 331, Balıkesir Üniversitesi’nde 36 eğitim gören öğrenci bulunmaktadır.

Rekreasyon eğitimine beş yıllık kalkınma planlarında da yer verilmektedir (Karaküçük vd., 2017: 384; Kızanıklı ve Birinci, 2018). Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda (1990-1994) “Boş Zamanların Değerlendirilmesi” ilke ve politikalarında “Boş zamanların değerlendirilmesinde eğitim ve organizasyon faaliyetlerini yürütecek nitelikli elemanların yetiştirilebilmesi amacı ile üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinde "rekreasyon" anabilim dalı açılacaktır” şeklinde ele alınmıştır. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda (1996-2000) ise rekreasyon eğitimi ile ilgili “Boş zamanların değerlendirilmesinde eğitim ve organizasyon faaliyetlerini yürütecek insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerde rekreasyon ana bilim dalı tesis edilecektir” ifadesi bulunmaktadır (Anonim, 1995).

Rekreasyon eğitimi ile insanların doğru değerleri yaşam felsefesi olarak benimsemesi ve her yaş grubundan insanın refah düzeyini arttırarak sağlıklı, yaratıcı, mutlu bireyler-toplumlar oluşmasının sağlanması, yaşam kalitesinin zenginleştirilmesi, nesiller arası ilişkilerin geliştirilmesi, mahalle ve toplum bağlarının güçlendirilmesi ve bu doğrultuda nitelikli bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır (Zorba, 2008: 2; McClean vd., 2008).

Programdan mezun olan öğrencilerin; park, eğlence, turizm endüstrilerinin kullandıkları teknikleri, nitelikleri ve kapsamı, çalışanlar tarafından kullanılan teknik ve süreçleri, mesleğin temellerini giriş düzeyinde bilmeleri beklenmektedir (Zimmermann vd., 2014: 145).

Bu bölümde okuyan öğrenciler mezun olduktan sonra kamu kurumları, belediyelerin park ve bahçe düzenlemeleri, ticari kuruluşları, organizasyon şirketleri, spor kulüpleri, sağlık merkezleri, rehabilitasyon merkezleri, huzur evleri, temalı parklar, konaklama işletmeleri vb. yerlerde istihdam olanağına sahip olabilirler (Tütüncü, 2008: 97; Zimmermann vd., 2014: 144; Zorba, 2008: 3).

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu araştırmada, Türkiye’de Turizm Fakülteleri bünyesinde yer alan rekreasyon yönetimi bölümlerinde okuyan lisans öğrencilerinin kariyer seçiminde önemli olduğunu düşündükleri faktörlerle, mezun olduklarında kariyer beklentilerini etkileyen faktörlerin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla, araştırmanın evrenini Türkiye’de yer alan Turizm Fakülteleri öğrencileri, örneklemini ise Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitelerinin Turizm Fakülteleri bünyesinde yer alan Rekreasyon Yönetimi bölümünün okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bu araştırmada veri toplama aracı olarak; literatür taraması sonucunda birincil verilerin toplanması amacıyla hazırlanan anket kullanılmıştır. Oluşturulan anket formları üç bölümden oluşmaktadır; birinci bölüm demografik ve tanımlayıcı bilgileri içermektedir. İkinci bölümde önem faktörleri ve beklenti faktörleri ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise Rekreasyon Yönetimi bölümünde eğitim veren akademisyenlere yönelik görüşme soruları bulunmaktadır. Araştırmada Stone vd., 2017, Richardson ve Thomas, 2012 ve Richardson, 2009 ölçeklerinden faydalanılmıştır. İfadeler 5’li likert şeklinde olup 1: Hiç Katılmıyorum – 5: Tamamen Katılıyorum aralığındadır. Araştırmada ölçekler dışındaki ifadeler, araştırmanın amacı doğrultusunda, evrenin özellikleri dikkate alınarak ve konunun içeriğine uygun bir şekilde araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Verilerin toplanması 10.03.2019- 05.06.2019 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. 344 katılımcıya ulaşılmış olup bunların 41 tanesi analiz dışı bırakılarak 303 tanesi analize uygun bulunmuştur.

Tablo 3. Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Ölçek	Alpha Katsayısı (α)
Önem Faktörü	,885
Beklenti Faktörü	,937

Araştırmada kullanılan ölçeklerin içsel tutarlılığının olup olmadığının tespiti, bir diğer ifadeyle güvenilirliklerinin incelenmesinde, yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısına bakılmıştır. 18 ifadeden oluşan önem faktörü ölçeği için 0,885, 18 ifadeden oluşan beklenti faktörü ölçeği için 0,937 olarak tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 4. KMO ve Bartlett testi Sonuçları

	KMO	Bartlett testi	Df	Sig.
Önem Faktörü Ölçeği	,923	2859,88	153	,000
Beklenti Faktörü Ölçeği	,939	3147,96	150	,000

Verilerin, geçerliğini ölçmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett Sphericity testinin incelenmesi gerekir. KMO’nun 0,60’dan yüksek olması ve Bartlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir. Tablo 4’de görüldüğü gibi önem faktörü ölçeği (0,923), beklenti faktörü ölçeği (0,939) KMO değerlerinin 0,60’dan yüksek olması sebebiyle faktör analizine uygun bulunmuştur. Bartlett testi sonuçları incelendiğinde ise 0,001

düzeyinde manidar olduğu görülmüş olup verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiği kabul edilmiştir.

Bu doğrultuda geliştirilen hipotezler aşağıdaki şekildedir:

H₁: Öğrencilerin bölümü seçerken önem verdiği faktörlerle mezun olduktan sonra kariyer beklentilerini etkileyen faktörler arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Öğrencilerin kariyer planlarında beklenti faktörleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H₃: Öğrencilerin kariyer planlarında beklenti faktörleri yaşa göre farklılık göstermektedir.

H₄: Öğrencilerin kariyer planlarında beklenti faktörleri okuduğu sınıfa göre farklılık göstermektedir.

H₅: Öğrencilerin kariyer planlarında beklenti faktörleri üniversitelere göre farklılık göstermektedir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya katılan Rekreasyon yönetimi bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri, farklılık testleri, korelasyon bulguları, açık uçlu sorulara verdikleri cevaplara ait bulgular ve akademik personel görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmaya katılanların %43,6'sı kadın ve %56,4'ü ise erkektir. Katılımcıların %3'ü 18 ve altı yaş, %55,8'i 19-21 yaş, %38,6'sı 22-24 yaş, %2,6'sı 25 ve üzeri yaş aralığında yer almaktadır. Araştırmaya katılanların %20,5'i 1.sınıf, %31,4'ü 2.sınıf, %29,7'si 3.sınıf ve %18,5'i 4.sınıftır. Katılımcıların %43,9'unun iş tecrübesinin olmadığı, %18,8'inin 1 yıldan az ve %37,3'nün 1 yıl olduğu görülmektedir. Son olarak araştırmada yer alan öğrencilerin %36'sı Hacı Bayram Veli Üniversitesi, %47,9'u Necmettin Erbakan Üniversitesi, %11,6'sı Akdeniz Üniversitesi ve %4,6'sı Balıkesir Üniversitesinde eğitim görmektedir.

Tablo 5 'deki verilere göre öğrencilerin bölümü seçerken önem verdiği faktörlerle mezun olduktan sonra kariyer beklentileri arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p < 0,01$). İki değişken arasında doğru yönlü pozitif güçlü bir ilişki vardır ($r = 0,62$). Başka bir ifade ile öğrencilerin bölümü seçerken önem verdiği faktörler artarken kariyer beklentileri de artmaktadır. *H₁ (Öğrencilerin bölümü seçerken önem verdiği faktörlerle mezun olduktan sonra kariyer beklentilerini etkileyen faktörler arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki vardır) hipotezi kabul edilmiştir.*

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre beklenti faktörleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem t testi sonucuna göre, kadınların beklenti faktörleri (4,08) ile erkeklerin beklenti faktörleri (4,02) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($t = 0,456$, $p = 0,50 > 0,05$). Bu durumda beklenti faktörleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir. *H₂ (Öğrencilerin kariyer planlarında beklenti faktörleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir) hipotezi reddedilmiştir.*

Araştırmaya katılanların yaşları ile beklenti faktörleri üzerinde anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonucunda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t = 3,307$, $p = 0,21 < 0,05$).

Gruplar arası farklılık tespit edildikten sonra hangi gruplar arasında bu farklılığın kaynaklandığını belirlemek için Sheffe testinden yararlanılmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucuna göre 18 ve altı yaş aralığında olan kişilerle 19-21, 22-24, 25 ve üzeri yaş aralığında olan

kişilerin beklenti faktörleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. H_3 (Öğrencilerin kariyer planlarında beklenti faktörleri yaşa göre farklılık göstermektedir) hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Analiz Sonuçları

Cinsiyetiniz	(N)	(%)
Kadın	132	43,6
Erkek	171	56,4
Yaşınız		
18 ve altı	9	3
19-21	169	55,8
22-24	117	38,6
25 ve üzeri	8	2,6
Sınıfınız		
1	62	20,5
2	95	31,4
3	90	29,7
4	56	18,5
İş Tecrübeniz		
Yok	133	43,9
1 yıldan az	57	18,8
1 yıl	113	37,3
1 yıl ve üzeri	--	--
Üniversiteniz		
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	109	36
Necmettin Erbakan Üniversitesi	145	47,9
Akdeniz Üniversitesi	35	11,6
Balıkesir Üniversitesi	14	4,6
TOPLAM	303	100

Tablo 5. Öğrencilerin Bölümü Seçerken Önem Verdiği Faktörlerle Mezun Olduktan Sonra Kariyer Beklentilerini Etkileyen Faktörler Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesine Yönelik Korelasyon Tablosu

	Önem Faktörleri	Beklenti Faktörleri
Önem Faktörleri	1	
Beklenti Faktörleri	.619**	1

** p< 0, 01 anlamlılık düzeyinde (iki yönlü)

* p< 0, 05 anlamlılık düzeyinde (iki yönlü)

Tablo 6. Katılımcıların Cinsiyetleri ile Beklenti Faktörleri Arasında Farklılığı Tespit Etmek İçin Yapılan Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ort.($\bar{X}$)	SS	Test	P
Kadın	132	4,08	0,72	0.456	0.50
Erkek	171	4,02	0,77		

Tablo 7. Katılımcıların Yaşları ile Beklenti Faktörleri Arasında Farklılığı Tespit Etmek İçin Yapılan Anova Testi Sonuçları

Değişkenler Yaş	N	Ort	SS	Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)		
				Test Değeri	P	Çoklu Karşılaştırma
(a) 18 ve altı	9	4,74	0,19	3,307	0.21	(b)(c)(d)
(b) 19-21	169	4,06	0,71			(a)
(c) 22-24	117	3,99	0,81			(a)
(d) 25 ve üzeri	8	3,74	0,19			(a)

Tablo 8. Katılımcıların Okudukları Sınıf ile Kariyer Beklentilerini Etkileyen Faktörler Arasında Farklılığı Tespit Etmek için Yapılan Anova Testi Sonuçları

Değişkenler Sınıf	N	Ort	SS	Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)		
				Test Değeri	P	
(a) 1.sınıf	62	4,16	0,72	0,688	0.56	
(b) 2.sınıf	95	4,00	0,79			
(c) 3.sınıf	90	4,05	0,76			
(d) 4.sınıf	56	4,02	0,69			

Araştırmaya katılanların yaşları ile beklenti faktörleri üzerinde anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonucunda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=0,688$ $p=0.56>0.05$). H_4 (Öğrencilerin kariyer planlarında beklenti faktörleri okuduğu sınıfa göre farklılık göstermektedir) hipotezi reddedilmiştir.

Araştırmaya katılanların üniversiteleri ile beklenti faktörleri üzerinde anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi sonucunda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=2,101$ $p=0.09>0.05$). H_5 (Öğrencilerin kariyer planlarında beklenti faktörleri üniversitelere göre farklılık göstermektedir) hipotezi reddedilmiştir.

- **Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplara ilişkin bulgular**

Bu bölümde öğrencilerin ("Rekreasyon Yönetimi bölümü mezunları ne iş yapar, iş alanları nelerdir, Rekreasyon yönetimi bölümüne kendi isteğinizle mi geldiniz? Neden bu çalışma alanını tercih ettiniz, bu bölümü Turizm Fakültesinde yer alan diğer bölümlerle kıyasladığınızda avantajlı buluyor musunuz?, Kariyer planlamanız açısından bu bölümden beklentileriniz

nelerdir?") açık uçlu sorulara vermiş olduğu cevaplar araştırmacılar tarafından tablo haline getirilip açıklanmıştır.

Tablo 9. Katılımcıların Üniversiteleri ile Beklenti Faktörleri Arasında Farklılığı Tespit Etmek için Yapılan Anova Testi Sonuçları

Değişkenler Üniversite	N	Ort	SS	Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)	
				Test Değeri	P
(a) Hacı Bayram Veli Üniversitesi	109	3,98	0,77	2,101	0.09
(b) Akdeniz Üniversitesi	35	4,34	0,78		
(c) Balıkesir Üniversitesi	14	4,03	0,55		
(d) Necmettin Erbakan Üniversitesi	145	4,04	0,76		

Tablo 10. Rekreasyon Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin İstihdam Edebilecekleri İş Alanlarına İlişkin Bulgular

İş Alanları	(n)	(%)
Belediyeler	48	%9
Animasyon	33	%6
Antrenörlük	20	%4
Organizasyon	60	%11
Boş zaman faaliyetlerinin düzenlenmesi	36	%7
Yönetici	20	%4
Yerel yönetimler	17	%3
Eğlence merkezleri	27	%5
Terapötik uygulamalar	12	%2
Yaşam koçluğu	4	%1
Gençlik ve Spor Bakanlığı	38	%7
Rehabilitasyon merkezleri	9	%2
Temalı parklar	33	%6
Kamu kuruluşları	12	%2
Özel sektör	89	%16
Spor alanları	49	%9
AVM	8	%1
Hastaneler	9	%2
Akademik personel	6	%4
Tüm alanlar	14	%3

Rekreasyon yönetimi bölümü öğrencilerine sorulan "Rekreasyon Yönetimi bölümü mezunları ne iş yapar, iş alanları nelerdir" sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda iş alanları frekans ve yüzde olarak Tablo 10'da gösterilmektedir.

Tablo 10'a bakıldığında, en yüksek oranın (%16) özel sektör (turizm işletmeleri, oteller, acenteler, restoranlar vb.) olduğu görülmektedir. Rekreasyon yönetimi bölümünden mezun olduktan sonra çalışılabilecek iş alanları bölümün lisans öğrencilerine göre sırasıyla organizasyon %11, belediyeler %9, spor alanları %9, Gençlik ve Spor Bakanlığı %7, Boş zaman faaliyetlerinin düzenlenmesi %7, Animasyon %6, Temalı parklar %6, Eğlence merkezleri %5, Antrenörlük %4, Yönetici %4, Akademik personel %4, Tüm alanlar %3, Yerel yönetimler %3, Hastaneler %2, Kamu kuruluşları %2, Terapötik uygulamalar, Yaşam koçluğu %1, Avmler %1 olarak düşünülmektedir.

Tablo 11. Öğrencilerin Açık Uçlu Sorulara Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular

Öğrencilerin rekreasyon yönetimi bölümünü tercih isteklerine ait bulgular	(n)	(%)
Evet	213	70,3
Hayır	90	29,7
Turizm Fakültesi bünyesinde bulunan diğer bölümlerle kıyaslamalarına ilişkin bulgular		
Evet	185	61,06
Hayır	92	30,36
Kararsızım	26	8,58
Tercih ederken bölüm ile ilgili bilgilerine ilişkin bulgular		
Biliyordum	213	70,3
Bilmiyordum	90	29,7
Rekreasyon yönetimi bölümünde yabancı dil eğitiminin önemine ilişkin bulgular		
Önemli	288	95,0
Önemli değil	15	5,0
TOPLAM	303	100

Rekreasyon yönetimi bölümü öğrencilerine sorulan "Rekreasyon yönetimi bölümüne kendi isteğinizle mi geldiniz, Neden bu çalışma alanını tercih ettiniz" sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda 213 kişinin kendi isteğiyle tercih ettiği sonucuna varılmaktadır (Tablo 11). Öğrencilerin bu bölümü tercih etme sebepleri arasında eğlenceli ve sosyal bir alan olması, alınan puanın bu bölüme yetmesi, yeni bir bölüm olması, BESYO'ya benzer bölüm olması, genç ve dinamik bir bölüm olması, insanlarla ilişki kurulabilmesi yer almaktadır.

Rekreasyon yönetimi bölümü öğrencilerine sorulan "Bölümü avantajlı buluyor musunuz" sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin yüksek oranda (185) kişinin avantajlı bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Verilen cevaplar doğrultusunda çoğunlukla iş alanlarının fazla olması, turizm, spor ve sağlık alanında kapsamlı eğitimin verilmesi, her kesime hitap etmesi diğer bölümlere göre avantajları arasında gösterilmektedir. Dezavantajları arasında ise yeni bölüm olduğundan eksiklikler mevcut olması, dil eksikliği, diğer bölümlere göre staj ve bölüm derslerinin yetersiz olması yer almaktadır.

Rekreasyon yönetimi bölümü öğrencilerine sorulan "Bölümü tercih ederken bölüm ile ilgili bilginiz var mıydı" sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda %70'i bilgi sahibi olduğunu

yaklaşık %30'u ise ya puanı tuttuğu için ya da BESYO ile karıştırdığı için tercih ettiklerini beyan etmişlerdir.

Rekreasyon yönetimi bölümü öğrencilerine sorulan "Sizce rekreasyon yönetimi eğitiminde yabancı dil önemli midir" sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda %95'i önemli olduğunu %5'i ise önemli olmadığını ifade etmişlerdir.

▪ **Akademik personelin görüşme sorularına vermiş olduğu cevaplara ilişkin bulgular**

"Bölümün Turizm Fakültesi bünyesinde yer alması doğru bir karar mıdır" sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda rekreasyon yönetimi bölümünde birçok iş alanı mevcuttur. Bu bölümde okuyan öğrencilerin bunların hepsini öğrenmesi diye bir amaç olmamalıdır. Bunun yerine her tür rekreasyon faaliyetinde sıkça rastlanabilen belirgin ve ortak meselelerin öğrenilmesi esastır.

Bölüm mezunları için asgari düzeyde de olsa turizm sektöründe bir istihdam sağlamak anlamına gelmektedir. Çünkü turizm işletmeciliği bölümlerindeki temel-teknik altyapı dersleri rekreasyon yönetimi bölümünde de bulunmaktadır. Etkinliklerde faaliyet planlaması, alanların rekreasyonel çekiciliğinin ölçümü, estetik teorisi gibi dersler ortak payda dersleridir. Turizm olgusu hoşça vakit geçirmenin, eğlenmenin birçok türünü içermektedir. Dolayısıyla turizmin önemli bir boyutu da rekreasyon faaliyetleridir ifadelerine ulaşılmıştır.

"Bölümün Türkiye geneline yeterince tanındığını düşünüyor musunuz" sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Rekreasyon bölümünün ne demek olduğu, mezunların ne iş yapacağı gibi tanımlamaların zor olmasından ve yeni bölüm olmasından kaynaklı az bilinmektedir. Rekreasyon bölümü toplumun mutluluğu açısından önemliyse bu bölümün gelişimine önem vermek gerekmektedir.

"Öğrencilerin bu bölümde kariyer planlarının gerçekleştirilmesinde bölüm olarak yapılması gereken faaliyetler nelerdir, önerileriniz nelerdir" sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde Rekreasyon bölümü turizm fakültesi dışında beden eğitimi bölümlerinde yer aldığı için gelen öğrencilerin mezun olduklarında ne olacakları, ne iş yapacakları konusunda zihinlerindeki belirsizliklerin bölüm hocaları tarafından değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Mezunların birbirleriyle dayanışması kariyer geliştirmede oldukça etkin olmaktadır. Mezunlara dernek kurmaları için öncülük edilebilir önerileri bulunmaktadır.

"Bu bölümün ne kadar istihdam olanağı var? İstihdam olanaklarını geliştirmek için neler yapılabilir" sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde; gerek yerel yönetimlerde gerekse turizm işletmelerinde rekreasyon faaliyetlerinde istihdam imkanlarının var olduğu kabul ediliyor ancak bu konuda farkındalık yaratılması gerekmektedir. Bakanlıklarla ve yerel yönetimlerle protokol yapılarak istihdam olanakları artırılabilir görüşleri yer almaktadır.

"Rekreasyon öğrencilerinin mezun olunca özel sektörde, kamuda alanlarıyla ilgili çalışmalarını için neler yapılabilir" sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde; kentlerin mülki erkanına, belediye yetkililerine ve turizm yöneticilerine zaman zaman bölümün felsefesini tanıtıcı seminerler, brifingler vermek, toplumda rekreasyon yönetimi mezunlarını istihdam etme arzusunun güçlenmesi için bir basamak noktası olabilir. Diğer açıdan yasal mevzuatın ve okul-sektör işbirliğinin olması gerekmektedir.

"Bu meslek açısından yabancı dilin önemi nedir? Öğrencilerinizi dil konusunda geliştirmek için neler yapıyorsunuz" sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde; yabancı dil turizm açısından önemlidir. Öğretim metodunun değiştirilmesi, hayatın her alanında yer alması ve konuşma odaklı olması gerekmektedir. İstekli ve kabiliyetli öğrenciler için yönlendirme yapılmaktadır. Bölümlerin ders programlarında İngilizcenin yanı sıra Almanca, Fransızca, Rusça gibi farklı diller de yer almaktadır.

“Sektörle işbirliği içinde eğitim sağlıyor musunuz” sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde zorunlu staj uygulaması, istihdam-kariyer günleri etkinlikleri bulunmaktadır.

“Öğrencilerinizin iş tecrübelerini artırmaya yönelik nasıl çalışmalarınız bulunmaktadır” sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde zaman zaman fakültelerde kurum içi rekreatif etkinlikler olduğu ve öğrencilerin aktif yer aldığı söylenmektedir. Bunun yanı sıra yerel yönetimlerde, çeşitli vakıflarda ve özel gereksinimli bireyler ile ilgili okullara ziyaret gerçekleştirildiği görülmektedir.

Rekreasyon Yönetimi bölümünde eğitim veren kurumların amacı, turizm sektörünün gelişmesine katkı sağlamak, sektöre kalifiye personel yetiştirmek, kendi meslekleriyle ilgili yeterli bilgiyi vermek, yeni fikir ve teknolojilere uygun eğitim vermektir. Türkiye’de 4 üniversitede aktif eğitim veren Rekreasyon Yönetimi bölümlerinin tercih edilme nedenleri ve bölüm öğrencilerinin beklentileri araştırılmıştır. Bu çalışmada öğrenciler bölümü tercih ederken bilgi sahibi olmalarına rağmen mezun olduklarında iş bulma konusunda tedirgin oldukları, amaca uygun eğitim verilmediği, müfredatın bölüme uygun olmadığı sonucuna varılmıştır. Türkiye’de rekreasyon eğitimi iki farklı yapılanma içinde verilmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) ve Spor Bilimlerinde bulunan “Rekreasyon” bölümleri ve Turizm Fakültelerinde bulunan “Rekreasyon Yönetimi” bölümleridir. Fakat öğrenciler tarafından bu bölümler karıştırılmaktadır. Araştırmada yer alan katılımcılardan bazıları bölümü tercih ederken BESYO’da yer alan Rekreasyon bölümü diye tercih ettiklerini düşünmektedirler. Bu noktadan hareketle karışıklığın giderilmesi açısından her iki bölümün istihdam alanları açık şekilde tanımlanması gerekmektedir. Ayrıca literatür taraması ve akademik personel görüşlerine göre bölümün istihdam olanaklarının oldukça fazla olduğu ancak bu konuda farkındalık yaratılması gerektiği düşünülmektedir. Sayısı yeni artış gösteren bu bölümün başarıya ulaşabilmesinde düzenlemelerin yapılarak müfredatın öğrenci beklentilerine uygun oluşturulması gerekmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Rekreasyon bölümlerinde okuyan öğrencilerin kariyer beklentilerinin üst düzeyde karşılanması ve boşluk oluşmaması açısından programlara başlamadan önce istihdam olanakları ve koşullarının iyi tanımlanması gerekmektedir. Bunların yanı sıra bölümlerin amaçlarına ulaşması açısından öğrencilerin o bölümü ne için tercih ettikleri ve o bölüm ile ilgili beklentilerinin neler olduğunun da bilinmesi önemlidir. Bu beklentiler doğrultusunda da açılacak ya da açılmış olan bölümlerde yeni düzenlemelerin yapılması, yurtdışında bölümle ilgili yapılan çalışmalara yönelik incelemelerde bulunulması ve müfredatın bu doğrultuda oluşturulması gerekmektedir. Bu nedenle tasarlanacak olan müfredatın sektör ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanması ve sektör odaklı eğitim verilmesi önemlidir.

Öğrencilerden %70,3’ü bölümü bilmediklerini çoğunlukla BESYO ile karıştırdıklarını ifade etmişlerdir. İlgili bölümde yer alan akademik personel görüşlerine göre ise bölümün tanımının tam olarak bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Bu doğrultuda öğrenciler sınav tercihlerini gerçekleştirmeden Yüksek Öğretim Kurumu tarafından her iki fakültede verilen eğitimin alan tanımı verilerek öğrencilerin yanlış tercihte bulunmaları önlenebilir. Türkiye genelinde; BESYO’larda Rekreasyon Bölümleri var neden Turizm Fakültelerinde de olsun yaklaşımı mevcuttur. ÖSYM tercih kılavuzlarında daha çok sportif amaçlı eğitim veren BESYO’lara bağlı bölümlerin “Rekreasyon”, Turizm Fakültelerine bağlı bölümlerin ise “Rekreasyon Yönetimi” adı altında yer aldığı görülmektedir. Oysa BESYO’ların müfredatlarındaki derslerin çoğu spor ile ilgilidir. Turizm olgusu ise hoşça vakit geçirmenin, eğlenmenin birçok türünü içermektedir. Akademik personelin önerileri doğrultusunda bir başka çözüm yolu da BESYO’larda bölüm

adının “sportif rekreasyon”, turizm fakültelerinde ise “turistik rekreasyon” olması karışıklığın önlenmesi açısından önerilebilir. Böylece BESYO ve Turizm Fakülteleri bünyesindeki rekreasyon bölümlerinin misyonlarını ve müfredat kapsamalarını birbirinden ayırtmak mümkün olabilir.

Öğrenciler, sektörün meslek seçiminde önemli buldukları faktörleri karşılamadığını düşünmektedir. Bu durum bireylerin kendilerini geliştirdikçe ve iş tecrübesi kazandıkça, bölümün mevcut kariyer olanakları hakkındaki görüşlerinin giderek daha da olumsuz hale geleceğini göstermektedir. Rekreasyon ve turizm sektörü, öğrencilerin sektörle ilgili algılarının olumlu olmasını sağlamak için öncelikle kaygılarını önemsemelidir. Bu durum sektöre giren üniversite mezunu sayısını en üst düzeye çıkarmaya yardımcı olacaktır. Öğrencilerin algılarını değiştiremezlerse, rekreasyon ve turizm sektörü bu yüksek vasıflı ve eğitimli çalışanları kaybetmeye devam edecektir.

Ercan vd., (2016)'nin yapmış olduğu benzer çalışmada öğrenciler, bölümün uzmanlık alanları hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarını söylemektedir. Öğrencileri bölüme uyumlu hale getirmek ve alanla ilgili şüpheleri ile kaygılarını gidermek için, sektör temsilcileri veya bu alanda çalışan kişilere çok büyük sorumluluklar yüklenmektedir.

Turizm İşletmeciliği bölümleri son yıllarda Türkiye’de ve dünyada öğrenci kaybetmektedir. Dünya genelinde, Rekreasyon Yönetimi eğitimi açısından sıralamada önde olan üniversitelerin bazılarında ise eğitim, “*Turizm ve Rekreasyon*” adı altında yer alan bölümlerde verilmektedir. Zaman içerisinde yurtdışında yer alan örneklerle de bakılarak Türkiye’deki Turizm Fakültelerinde de “*Turizm İşletmeciliği*” ve “*Rekreasyon Yönetimi*” bölümlerinin birleştirilmesi önerilebilir. Bu doğrultuda, hem BESYO’larla karıştırılma ihtimalinin de azalması söz konusu olacaktır.

Ayrıca, yurtdışındaki “*Rekreasyon Yönetimi*” bölümleri, çoğunlukla Turizm Fakültelerinde yer almamakta ve yanı sıra “*Turizm ve Rekreasyon*”, “*Rekreasyon ve Boş zaman çalışmaları*”, “*Park, Rekreasyon ve Boş Zaman*”, “*Park, Rekreasyon ve Turizm*” gibi farklı isimlerle adlandırılmaktadır. Yanı sıra söz konusu bölümlerde verilen çoğunlukla seçmeli olan “*Sorumlu rekreasyon*”, “*Rekreasyon, Park ve Turizmde Liderlik*”, “*Rekreasyon, Park ve Turizmde Risk Yönetimi*”, “*Yaratıcılık ve Çocuk Gelişimi Oyunları*”, “*Program Yönetimi ve Değerlendirilmesi*”, “*Kamp Yönetimi ve Liderlik*”, “*Macera Tabanlı Programlama/Yönetim*” gibi çok farklı ve yeni alanlar içermektedir. Türkiye’de söz konusu bölümlerde yapılacak müfredat güncellemelerinde bu yenilikçi yaklaşımlar içeren derslerin de göz önünde bulundurulması önemli olacaktır. Müfredat konusunda yönlendirici olabilmesi adına üniversitelerin Rekreasyon Yönetimi bölümleri birleşerek çalıştay düzenlenebilir.

Öğrencilerin temel amacı bir derece kazanmak, işe alınmak ve başarılı bir kariyere sahip olmaktır. Benzer düşünceye sahip bireylerin algılarını anlamak, kariyer hedeflerinde bilgiye dayanan daha eğitilmiş karar alma süreci onların geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Tercih yaparken bu bireylerin algılarına göre doğru bilginin doğru zamanda verilmesi son derece önemlidir. Eğitimciler ise adeta öğrenci başarısı konusunda önemli etkiye sahip yönlendirici birer araçtır. Öğrencilerin tercih ettikleri kariyer alanını anlamalarını sağlayacak uygulamaların yanı sıra öğrenci beklentilerine yönelik projeler ve staj programları da müfredatta yer almalıdır. Aynı zamanda Rekreasyon Yönetimi bölümündeki eğitimciler, özellikle tercih döneminde tüm potansiyel öğrencilerine sektördeki mevcut kariyer olanaklarını ve sunulan çalışma koşullarını kapsayan sunumlar yapabilir.

Rekreasyon Yönetimi eğitimi Türkiye’de multidisipliner bir yapıya sahip ve Turizm Fakültesi bünyesinde yer alırken, yurtdışında ise geleneksel disiplinlere ve yeni konu alanlarına dayalı disiplinlerarası bir eğitime sahip ve farklı isimlerle ayrı bir fakülte olarak yer almaktadır.

Rekreasyon Yönetimi bölümünde kalifiye eleman yetiştirmek açısından ilgili ders müfredatları birbirlerine paralel olarak yurtdışı müfredatları örnek alınarak yapılandırılmalı ve bu işlem sırasında turizm sektörü temsilcileri ile eğitim kurumlarının görüşleri mutlaka alınmalıdır.

Türkiye’de 1992 yılından itibaren çok sayıda yeni üniversite açılmış ve açılmaya devam etmektedir. Turizm Fakültesi bünyesinde yeni gelişim gösteren bu bölümün başarıya ulaşmasında uygun eğitim verilmesinin yanı sıra, başta yükseköğretim kurumlarına ve turizm sektörü temsilcilerine ardından Kültür ve Turizm Bakanlığı’na büyük işler düşmektedir. Özel sektör ve kamu kurumlarında öğrencilerin istihdam alanları genişletilmelidir.

Türkiye’nin Rekreasyon Yönetimi bölümü öğrencileri için bakış açısı onların mezun olduktan sonra sadece animasyoncu olacağı yönündedir. Boş zaman kavramının turizm tanımı içerisinde yer aldığı düşünüldüğünde aslında bu kavram turizmin temelini oluşturmaktadır. Bu bakış açısıyla bölüm mezunlarının turizm sektöründe iş yapacağı birçok alan bulunmaktadır. Bunlardan biri etkinlik yönetimidir. Tüm etkinlikler (festivaller, spor müsabakaları vb.) boş zamanların değerlendirilmesinde yer almaktadır. Türkiye’de üniversiteler tarafından çeşitli seminerler, eğitimler verilerek bu bilincin oluşturulması gerekmektedir.

Rekreasyon Yönetimi bölümü öğrencilerinin bölümle ilgili bazı belirsizlikleri bulunmaktadır. Rekreasyon’un kelime anlamının tam olarak Türkiye’de tanımlanmaması Latin kökenli *recreatio* kavramından gelmesi tam olarak anlamının bilinmemesine neden olmaktadır. Bu doğrultuda Rekreasyon Yönetimi bölümünden mezun olacak öğrenciler için “*ne olacaklarına*” ilişkin iş tanımlarının, istihdam alanlarının açık şekilde tanımlanması gerekmektedir. Bunun sonucunda öğrenciler tercih ettikleri bölümlerin niteliklerini bilecek ve bu niteliklerin istekleri doğrultusunda uyumlu olup olmadığını karşılayacaklardır. Topluma etkin ve doğru tanıtım yapılması, bilgilendirmeye yönelik doğru stratejilerin uygulanmasıyla mümkün kılabilir.

KAYNAKÇA

- Axelsen M. (2009). The power of leisure: I was an anoexic; I’m now a healthy triathlete. *Lesiure Sciences*. 31(2), 330–346.
- Bayer, M. Z. (1992). *Turizme Giriş*, İstanbul: İşletme Fakültesi Yayınları.
- Belli, E. ve Gürbüz, A. (2012). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Akademik Personelinin Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi. I. *Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Antalya*.
- Bucher, C. A. (1974). National Adult Physical Fitness Survey: Some Implications. *Journal Of Health, Physical Education, Recreation*, 45(1), 25-28.
- Dumazedier, B. (1962). *Vers Une Civilisation Du Loisir?*, Edition De Seuil, Paris, P.11.
- DPT. (1995). *VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- Edington, R. C., Degraff, G. D., Dieser, B. R. and Edington, S. R. (2004). *Leisure and Life Satisfaction*. (Fourth Edition). Newyork: Themcgraw-Hill, 71-79.
- Eren, H. (2009). *İstanbul İlindeki İş Yerlerinde Yöneticilerin Rekreasyon Kavramı ve Uygulamalarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Girti Gültekin, P., Kaya, S. ve Müderrisoğlu, H. (2013). "Düzce Üniversitesi Akademik Personelinin Rekreatif Tercihlerinin Belirlenmesi", *I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, Aydın, 31 Ekim-13 Kasım 2013, ss: 474-488.
- Godbey, G. C., Caldwell, L. L., Floyd, M. and Payne, L. L. (2005). Contributions Of Leisure Studies And Recreation And Park Management Research To The Active Living Agenda. *American Journal Of Preventive Medicine*. 28 (2), 150-158.
- Grant, P. J. (1984). *A Determination of Priorities for Curricular and Administrative Areas of Concern in Undergraduate Professional Preparation in Recreation and Parks*. (Unpublished Doctoral Dissertation) Temple University.
- Grzywacz, R. and Żegleń, P. (2014). *Principles of Tourism and Recreation*. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Güneş, G. (2012). "Recreation". *Tourism- The Key Concepts*, Routledge Key Guides, Edited by Peter Robinson, Oxon: Routledge, ISBN: 978-0-415-67792-9 (Hbk), pp: 164-168.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2003). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi: Örnek Animasyon Uygulamaları*, (Editör: Ayhan Gökdeniz, Boş Zaman ve Rekreasyon Kavramlarının Analizi), Detay Yayıncılık: Ankara.
- Haywood, K. M. (1989). *Leisure, Recreation and Tourism in Inner Cities: Explorative Case Studies: Myriam Jansen-Verbeke*. Royal Dutch Geographical Society KNAG (Weteringschans 12, 1017 SG Amsterdam, The Netherlands) *Nederlandse Geografische Studies* 58, ISBN 90-6809-068-2, 1988, 309.
- Holland, J. L. (1985). *Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments* (2nd Ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Hurst, J. L. and Good, L. K. (2009). Generation Y and Career Choice: The Impact of Retail Career Perceptions, Expectations and Entitlement Perceptions. *Career Development International*, 14(6), 570-593.
- Jackson, E. L. (1986). Outdoor recreation participation and attitudes to the environment. *Leisure Studies*, 5(1), 1-23
- Jensen, C. R. and Naylor, J. (2000). *Opportunities in Recreation and Leisure Careers*. United States: VGM Career Books.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*. (Altıncı Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. ve Akgül, B. M. (2016). *Ekorekreasyon Rekreasyon ve Çevre*. Gazi Kitabevi.
- Kılbaş, S. (2010). *Rekreasyon Boş Zamanı Değerlendirme*, Ankara: Gazi Yayınevi, 1.
- Kılıç, M. ve Şener, G. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Etkinliklerine Katılımlarındaki Sosyolojik Etkenler ve Yapısal Kısıtlamalar. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 220-233.
- Kızanlıkl, M. M. ve Birinci, M. C. Türkiye'de Yükseköğretim Düzeyindeki Rekreasyon Eğitimi Yönelik Bir Değerlendirme. *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi*, 3(1), 37-50.
- Köktaş, K.Ş. (2004). *Rekreasyon: Boş zamanı değerlendirme* (3.Baskı). Ankara: Nobel.
- Kraus, R. G. (1985). *Recreation Program Planning Today*. Scott Foresman and Company.

- Leitner, M. J. and Leitner, S. F. (2012). *Leisure Enhancement*. Urbana: Sagamore Publishing LLC.
- Lent, R. W. and Hackett, G. (1994). *Sociocognitive Mechanisms of Personal Agency in Career Development: Pantheoretical Prospects*. In M. L. Savickas and R. W. Lent (Eds.), *Convergence in Career Development Theories: Implications for Science and Practice* (Pp. 77-101). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Lent, R. W., Brown, S. D. and Hackett, G. (1994). Toward a Unifying Social Cognitive Theory of Career and Academic Interest, Choice, and Performance. *Journal of Vocational Behavior*, 45(1), 79-122.
- Lent, R. W., Ezeofor, I., Morrison, M. A., Penn, L. T. and Ireland, G. W. (2015). Applying the Social Cognitive Model of Career Self-Management to Career Exploration and Decision-Making. *Journal of Vocational Behavior*, 93, 47-57.
- Mckercher, B. (1996). Differences Between Tourism and Recreation in Parks. *Annals of Tourism Research*. 23(3), 563-575.
- Mclean, D. D. and Hurd, A. R. (2012). *Recreation and Leisure in Modern Society*. (Ninth Ed.) Jones and Bartlett Learning.
- Mclean, D.D., Hurd, A.R. and Rogers, N.B. (2005). *Recreation and Leisure in Modern Society*, USA: Johns and Bartlett Publishers
- Metin, T.C., Kesici, M. ve Kudas, D. (2013). Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımları. *Journal of Yaşar University*, 30 (8), 5021-5048.
- Mısırlı, İ. (2002). "Turizm Sektöründe Meslek Standartları ve Mesleki Belgelendirme Sistemi (Sertifikasyon)", *Anatolia Turizm Araştırma Dergisi*, 13(1): 39-55.
- Mull, R. F., Bayless, K. G. and Jamieson, L. M. (2005). *Recreational Sport Management*. (Fourth Edition). USA: Human Kinetic, 4.
- Ozankaya, Ö. (1980). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*. (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.
- Park, S.H. and Kim, Y. M. (2000). Conceptualizing and Measuring the Attitudinal Loyalty Construct in Recreational Sport Contexts. *Journal of Sport Management*, (14), 197-207.
- Richardson, S. (2009). Undergraduates' Perceptions of Tourism and Hospitality as A Career Choice. *International Journal of Hospitality Management*, 28, 382-388.
- Richardson, S. and Thomas, N. J. (2012). Utilising Generation Y: United States Hospitality and Tourism Students' Perceptions of Careers in the Industry. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 19, 1-13.
- Saçcan, M. (1986), *Rekreasyon ve Turizm*, İzmir: Cumhuriyet Yayınevi.
- Sezgin, O.M. (2001). "Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı", Ankara, Detay Yayıncılık.
- Sonnenberg, R. and Barnard, M. (2015). Youth Worship as Recreation. *International Journal of Practical Theology*, 19(1), 138-163.
- Sonnentag, S. and Fritz, C. (2007). The Recovery Experience Questionnaire: development and validation of a measure for assessing recuperation and unwinding from work. *Journal of Occupational Health Psychology*, 12(3), 204.

- Stevens, C. A., Murphy, J. F., Allen, L. R. and Sheffield, E. A. (2010). A Career with Meaning: Recreational, Parks, Sport Management, Hospitality, and Tourism. USA: Sagamore Publishing L.L.C., 5.
- Stone, M. J., Padron, T. C., Wray, M. L. and Olson, E. D. (2017). Career Desires and Expectations of Event Management Students. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 32, 45-53.
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994) <<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/4/plan6.pdf>> erişim tarihi: 13.06.2019
- T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000) <<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/3/plan7.pdf>> erişim tarihi: 13.06.2019
- T.C. Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, 2017 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Kılavuzu <<http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/OSYS/KILAVUZ18042017.pdf>> erişim tarihi: 15.06.2019
- T.C. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Yükseköğretim İstatistikleri <<https://istatistik.yok.gov.tr/>> erişim tarihi 06.05.2019
- Tekin, A., Tekin, G., Çalışır, M. (2017). 1.Bölüm-Rekreasyonel Spor. *Rekreasyon Bilimi 2*, Ed:S. Karaküçük, S. Kaya, B.M. Akgül, Ankara: Gazi Kitabevi, ISBN:978-605-344-587-6, s.109-16
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and Recreation Management* (5th Edition), Routledge Taylor and Francis Group, London and New York.
- Tribe, J. (2011). *The Economics of Recreation, Leisure and Tourism*. (3th Edition), Oxford Elsevier.
- Tütüncü, Ö. (2012). Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisinin Yaşam Kalitesindeki Rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23 (2), 248-252.
- Yavuz, E., Aksoy, M. and Iskender, A. (2016). Reasons of Choosing Recreation Management Departments Within the Body of Tourism Faculties and Expectations of Students. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2).
- Youell, R. (1995). *Leisure and Tourism: Advanced GNVQ* (No. Ed. 2). Longman Group Limited
- Zimmermann, J.A.M., Dupree, J. and Hodges, J.S. (2014). The Delivery of Recreation Programs: Students Gain Entry Level Management Skills Through Service Learning. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 14 (4), 144-163.
- Zorba, E. (2008). Türkiye’de Rekreasyona Bakış Açısı ve Gelişimi. *Gazi Haber Dergisi*, ss: 52-55.